

древността сждбата свързала името на Фабия Кунктатора съ името на Аннибала, тъй и въ най новитѣ времена съ името на Фридриха тя съединила името на Дауна — този кунктаторъ отъ най новитѣ времена, името на когото прѣминало въ историята, но за туй, щото да служи за синонимъ на *бавния и нертшигеленъ полководецъ*. Впрочемъ неговото кунктаторство проистичало не само отъ него лично, но наполовина отъ джлбокитѣ и тънки съображения на виенския кабинетъ и хофкрисратъ. При всичко това Даунъ не билъ лишенъ отъ нѣкои достоинства, които заслужили уважението на самия Фридрихъ. Но за туй пъкъ Надашди, Хаддикъ и особенно Лаудонъ, спечелили напълно заслужена слава съ военнитѣ си дарби и съ извънрѣдната си смѣлостъ, рискъ, бързина, рѣшителностъ и искусство въ дѣйствиата, источникъ на които били първоначалнитѣ имъ дѣйствия, като прѣкрасни партизани. Въ послѣдното това отношение, тѣ можтъ да се нарѣкжтъ, слѣдъ Тренка — тѣхния учитель, *бащи и родоначалници* на най новитѣ партизани въ Европа. Тѣхнитѣ прѣкрасни дѣйствия отъ този родъ накарали Фридриха да увеличи и усвършенствува конницата си въобще и хусаритѣ особенно, да отличи такива даровити кавалерийски генерали, като Цитена и Зейдлица, и съ това още по вече да развий дѣйствиата на конницата въ малката война и въ боя. А примѣра на Австрия и Пруссия послѣдвали и другитѣ държави, и времената на войнитѣ на Фридриха наистина можтъ да се нарѣкжтъ блѣскава страница въ историята на най новата европеска конница. Но Надашди, Хаддикъ и особенно Лаудонъ си спечелили слава като прѣдводители, не само на партизани, но и на отдѣлни корпуси и

армии, и като началствували надъ тѣхъ, доказали, че били природно даровити полководци. Високото уважение на Фридриха къмъ Лаудона служи за най добро доказателство на това.

Русската армия, която отъ времето на сѣверната война при Петра I нѣколко пжти излизала на попрището на войнитѣ въ Германия и Полша, но не съ особенно голѣми сили и участие, за првъ пжтъ се явила съ значителни сили и дѣятелна участница въ седмогодишната война. Най напрѣдъ още непозната на Фридриха и малко уважавана отъ него (особенно по причина на многобройнитѣ ѳ, иррегулярни войски, казаци, татари и калмици, които жестоко грабили и разорявали Пруссия), тя още отъ първото си сражение при Гроссъ-Егерндорфъ внушила на Фридриха и армията му уважение съ извънрѣднитѣ си, но винаги свойствени ней: непоколимостъ, твърдостъ, мжжество и храбростъ. Но въ първото това сражение самъ Фридрихъ още не билъ личенъ свидѣтель на това; обаче въ сраженията при Цорндорфъ и особенно при Куннерсдорфъ той самъ напълно се увѣрилъ въ туй — и неволно се истрѣгнало отъ него доказателството за уважението му къмъ рускитѣ войски, въ достопамятнитѣ думи: *»тъзи хора по лесно м'же да ги избизниъ, отколкуто да ги побѣдишиъ!«* Тъзи слава на руската армия напълно раздѣляли съ нея и всичкитѣ ѳ генерали и офицери, и особенно нѣкои най отлични отъ тѣхъ, които въ тѣзи войнатурили начало на бжджцата си слава, като Румянцова и Суворова, а сжщо Тотлебенъ, Текели*) и пакъ

*) Петръ Аврамовичъ Текели, родомъ сърбинъ, произлизалъ отъ единъ древенъ сръбски родъ, и билъ роденъ въ 1720 година. Военната си служба почналъ въ Австрия, а при императрица Елисавета Петровна, между много